

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v plénu složeném z předsedy soudu Pavla Rychetského a soudců Ludvíka Davida, Jaroslava Fenyka, Josefa Fialy, Jana Filipa, Jaromíra Jirsy, Tomáše Lichovníka, Vladimíra Sládečka, Radovana Suchánka (soudce zpravodaje), Pavla Šámala, Vojtěcha Šimíčka, Milady Tomkové, Davida Uhlíře a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti **D. R.**, zastoupené JUDr. Ondřejem Vodákem, advokátem, sídlem Washingtonova 1567/25, Praha 1 – Nové Město, proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2022 č. j. Vol 16/2022-48 a rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky ze dne 27. června 2022 č. 207/2022 Sb., o vyhlášení volby prezidenta republiky, za účasti **Nejvyššího správního soudu a předsedy Senátu**, jako účastníků řízení, a **České republiky – Ministerstva vnitra**, sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4 – Nusle, a **senátorů Miroslava Balatky, Michaela Canova, Jiřího Drahoše, Zdeňka Hraby, Pavla Kárníka, Marka Ošťádal, Miroslava Plevného, Přemysla Rabase, Davida Smoljaka, Adély Šípové, Petra Štěpánka, Ivo Trešla a Karla Zitterbarta**, jednajících zmocněnkyní G. S., zastoupených JUDr. PhDr. Pavlem Uhlem, Ph.D., Ph.D., advokátem, sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5 – Smíchov, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

I.

Skutkové okolnosti věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), doručenou Ústavnímu soudu dne 28. 12. 2022, se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena její základní práva zaručená v čl. 5, čl. 56 a čl. 57 Ústavy a v čl. 21 odst. 1, 3 a 4, čl. 22 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Současně navrhla, aby Ústavní soud podle § 79 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), odložil jejich vykonatelnost.

2. V záhlaví označeným rozhodnutím předsedy Senátu (dále jen „rozhodnutí předsedy Senátu“) byla vyhlášena volba prezidenta republiky a stanoveny dny jejího konání na 13. a 14. 1. 2023.

3. K návrhu vedlejších účastníků – senátorů Nejvyšší správní soud napadeným usnesením zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 25. 11. 2022 č. j. MV- 70334-6/OV-2021 o registraci kandidátní listiny stěžovatelky pro volbu prezidenta republiky (dále jen „rozhodnutí ministerstva“), vyhlášenou rozhodnutím předsedy Senátu. Senátoři se domáhali zrušení rozhodnutí ministerstva s tvrzením, že návrh na registraci kandidátní listiny stěžovatelky byl podán dne 21. 10. 2021 a podpořili jej poslanci zvolení ve volbách do Poslanecké sněmovny konaných ve dnech 20. a 21. 10. 2017, z nichž žádný nebyl opětovně zvolen ve volbách konaných ve dnech 8. a 9. října 2021. Volba prezidenta republiky, pro niž byla stěžovatelka zaregistrována, byla vyhlášena rozhodnutím předsedy Senátu, uveřejněným dne 1. 7. 2022 (č. 207/2022 Sb.). Senátoři mají za to, že návrh na registraci kandidátní listiny stěžovatelky nebyl způsobilý vyvolat účinky pro volby vyhlášené až po jeho podání.

4. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podání kandidátní listiny před vyhlášením volby nemůže vyvolat právní účinky, neboť jde o úkon učiněný mimo právní režim pro něj určený. Přestože zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů, to neupravuje výslovně, je podle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že časový úsek k podávání kandidátních listin není omezen jen koncem, nýbrž i začátkem, kterým musí být vyhlášení volby předsedou Senátu. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že nejde „pouze o pasivní volební právo stěžovatelky, ale též dalších, řádně zaregistrovaných kandidátů (v tomto případě M. H., jehož práva hájí senátoři). Tito kandidáti mají právo na to, aby se volebního klání účastnili jen ti, kteří se do něj přihlásili v souladu se zákonem [...]. V tomto případě jde konkrétně o to, aby se volby prezidenta republiky účastnili pouze kandidáti, za kterými stojí aktuální a relevantní politická nebo občanská podpora.“ Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kandidátní listiny lze podávat až po vyhlášení volby prezidenta republiky. Stěžovatelce tudíž není bráněno v něčem, co jí zákon nezakazuje (jak se mylně domnívá), nýbrž se po ní požaduje, aby přijala pravidla pro podání kandidátní listiny, jež teleologický výklad zákona stanoví. Z obdobného důvodu nelze uplatnit zásadu výkladu *in favorem libertatis* (která ostatně vyvěrá, mimo jiné, právě z čl. 2 odst. 3 Listiny). Uvedenou zásadu lze použít, přichází-li v úvahu více výkladů právního předpisu. Nejvyšší správní soud, i přes nejednoznačnost rozhodného textu zákona o volbě prezidenta republiky, shledal, že v úvahu rozumně přichází pouze jediný výklad. Předmětem daného řízení je proces konstituování veřejné moci ve státě, při kterém má být obsazena funkce hlavy státu. Nelze k němu proto přistupovat stejně jako ke „klasickým“ vztahům občana a státu, jimiž se Nejvyšší správní soud zabývá ve své obecné agendě (či dokonce jako ke vztahům soukromoprávním, v nichž je jednoznačně upřednostněna autonomie vůle jednotlivce). Naopak je třeba klást důraz na dodržování pravidel, která zohledňují smysl a účel tohoto procesu, respektive jeho jednotlivých fází.

5. Klíčovým východiskem je Nejvyššímu správnímu soudu skutečnost, že volby nejsou proces, který by probíhal neustále, tedy bez jasně vymezeného počátku, až do samotného hlasování, resp. vyhlášení výsledků. Takové pojetí, které zjevně zastává ministerstvo, by znamenalo, že v okamžiku zvolení jednoho prezidenta republiky by ihned začínala volba dalšího, nebo by dokonce procesy volby všech budoucích prezidentů, které by neměly žádný konkrétní počátek, probíhaly současně, což je absurdní. Při takovém výkladu by bylo teoreticky možné podat již nyní kandidátní listinu pro volbu, která by se měla konat např. v roce 2033. Jedním

z nežádoucích důsledků takové situace by bylo např. riziko neustálé volební kampaně, což by popřelo zjevnou snahu zákonodárce o časové ohraničení volební kampaně – a to právě dnem vyhlášení voleb na straně jedné a vyhlášením celkových výsledků voleb na straně druhé (viz § 35 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky a totožná ustanovení v dalších volebních zákonech), jakož i smysl a účel relativně nového širšího právního rámce, který cílí na úpravu a kultivaci volebních kampaní (viz novelizaci volebních zákonů zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony). V extrémním případě by neustálá kampaň mohla dokonce paralyzovat ústavní systém. Proces volby prezidenta republiky tedy musí v určitém okamžiku začít.

6. Nejvyšší správní soud konstatoval, že volební zákony předepisují pro většinu úkonů přípravy voleb a hlasování lhůty — počítané zpravidla zpětně ode dne voleb (při volbě prezidenta republiky je tímto dnem první den volby). Přesný termín volby však není znám dříve, než je vyhlášena. Argument ministerstva, že termín volby je rámcově znám ihned na začátku volebního období, na které bude nové zvolení navazovat, je proto rovněž nepřesný a zavádějící. Do aktuálně probíhajícího volebního období prezidenta republiky může vstoupit řada nepředvídatelných skutečností, které nakonec povedou k jeho zkrácení. Vyhlášení volby jednoznačně a přesně fixuje její časový průběh. Zároveň jde o úkon, bez kterého volba nemůže proběhnout. Jde proto o klíčový úkon, a dokud není učiněn, volba vůbec neprobíhá. Nejvyšší správní soud nesouhlasí s výkladem ministerstva, že jde o čistě organizační úkon. Vyhlášení volby je prvním úkonem v procesu, který lze označit jako volba prezidenta republiky (v širším smyslu, nikoli ve smyslu užším, jak tento pojem používá § 2 zákona o volbě prezidenta republiky, který se fakticky týká spíše hlasování), tedy úkonem, který tento proces zahajuje.

7. To podle Nejvyššího správního soudu nutně vede k závěru, že „volební“ (volebně relevantní) úkony lze činit až po vyhlášení volby, což platí jak pro volební orgány, tak pro voliče, kandidáty i další subjekty, které mají ve volebním procesu nějakou úlohu. Konkrétně podání kandidátní listiny je úkonem, který zahajuje registrační řízení (§ 21 odst. 3 věta druhá zákona o volbě prezidenta republiky). Takové řízení však nemůže být zahájeno v době, kdy ještě volební proces neběží. Podání kandidátní listiny před vyhlášením volby tedy nemůže vyvolat právní účinky.

8. Nejvyšší správní soud podotkl, že již dříve konstatoval, že „*podpora desítky senátorů či dvacítky poslanců je odrazem toho, že kandidaturu předmětného kandidáta podporuje relativně podstatná část politické reprezentace vzešlé z přímých voleb*“. [...] *Poslanci a senátoři navrhuující kandidáta totiž reprezentují určité hodnotové, názorové a morální postoje, které se mohou v čase měnit (což názorně ilustruje případ poslanců za ČSSD a KSČM, kteří podpořili právě kandidaturu stěžovatelky a jejichž politické strany se do stávající Poslanecké sněmovny, zvolené v roce 2021, nedostaly)*.“ To, jaké hodnoty, názory a postoje reprezentovali dřívější poslanci a senátoři, pokud je nevtělili do přijatých zákonů, již nemůže být relevantní. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že jejich dnešní politická legitimita je nulová (a v případě poslanců či senátorů, kteří se neúspěšně pokusili obhájit svůj mandát, je svým způsobem „záporná“). Nemohou doufat, že se jim „*chytračením*“ na poslední chvíli podaří natahovat svůj slábnoucí politický vliv na měsíce nebo dokonce na léta za svůj časově omezený mandát. Takový absurdní důsledek (rozporný s ústavním principem vlády na čas) nemohl zákonodárce předpokládat. Nemůže být proto ani relevantní, že mu výslovnou právní úpravou nebránil, neboť samozřejmosti zpravidla upravovat netřeba. Nejvyšší správní soud též poukázal na to, že ze zákona neplyne, že by povinnou náležitostí kandidátní listiny mělo být časové určení volby, na kterou je podávána. Při respektování logiky Ústavy a zákona o volbě prezidenta republiky toto časové určení totiž musí být zcela zřejmé.

II. Argumentace stěžovatelky

9. Stěžovatelka zejména namítá, že výklad právní úpravy provedený Nejvyšším správním soudem natolik překračuje znění zákona, že již nebyl soudcovským dotvářením práva, nýbrž tvorbou práva, která soudu nepřísluší. Nejvyšší správní soud podle stěžovatelky nahradil vůli zákonodárce, která z platné právní úpravy nevyplývá. Ač zákon o volbě prezidenta republiky stanovuje konec lhůty pro podání kandidátní Listiny, nestanovuje její počátek. Stěžovatelka nerozporuje, že úvahy Nejvyššího správního soudu jsou rozumné, avšak z pohledu *de lege ferenda*, tj. z pohledu možné inspirace zákonodárce, jak by měl být správně proces volby prezidenta republiky upraven. To však nic nemění na skutečnosti, že platné znění zákona o volbě prezidenta republiky počátek lhůty pro podávání kandidátních listin nestanovuje. Nejvyšší správní soud se sice odvolává na teleologický výklad, nezabýval se však tím, jaká byla vůle zákonodárce. Z napadeného rozhodnutí nelze vyčíst, zda jde o vědomou či nevědomou mezeru v právu, nebo zda zákonodárce úmyslně počátek lhůty nestanovil. Bez závěru o vůli zákonodárce obecný soud ani Ústavní soud nemohou přistoupit k takto širokému výkladu; nelze určit, zda se soud stále pohybuje v mezích platného práva, anebo je již sám tvoří, a porušuje tak ústavní dělbu moci. Stěžovatelka je přesvědčena, že ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 10. 1996 sp. zn. IV. ÚS 275/96 (N 104/6 SbNU 249) měl Nejvyšší správní soud v případě sporných ustanovení zákona o volbě prezidenta republiky zvolit výklad, který je k tomuto základnímu právu vstřícný, tedy takový, podle něhož by bylo umožněno volit a být volen.

10. Dále stěžovatelka tvrdí, že Nejvyšší správní soud sice konstatoval, že v úvahu rozumně přichází pouze jediný výklad, avšak tento svůj názor podrobněji neodůvodnil. Je zřejmé, že ze zákona o volbě prezidenta republiky počátek lhůty neplyne; je tedy možný rovněž výklad, že zákonodárce úmyslně počátek lhůty nestanovil.

11. Podle stěžovatelky měl Nejvyšší správní soud za daného stavu nejprve zjišťovat vůli zákonodárce. Pokud by dospěl k závěru, že je přijatelný jím provedený výklad, měl následně řádně odůvodnit, proč dal přednost právě tomuto výkladu. Ze systematiky zákona o volbě prezidenta republiky je zřejmé, že nevnímá proces volby jako řízení, které má přesně vymezený začátek a konec, nýbrž upravuje jeho jednotlivé části, které vedou k volbě. Hodlal-li tak zákonodárce učinit, určil by konkrétní okamžik pro začátek či konec jednotlivé fáze, jako je tomu např. u volební kampaně. Neučinil-li tak, nelze podle stěžovatelky bez dalšího domýšlet, že tak učinit pouze opomněl. Nelze za něj určovat, který okamžik by měl být ten správný. Ze znění zákona ani z důvodové zprávy neplyne, že by zákonodárce považoval za podstatné, o jakou politickou reprezentaci společnosti jde a z jakých voleb vzešla.

12. V rozhodnutí předsedy Senátu spatřuje stěžovatelka porušení svých ústavně zaručených práv tím, že by měla být provedena volba prezidenta republiky, ačkoli Nejvyšší správní soud zasáhl do volební kampaně a zrušil její kandidaturu. Stěžovatelka tvrdí, že nyní není považována za kandidátku, není zvána do debat, není jí poskytnut prostor v médiích jako ostatním kandidátům, atp. Vyhoví-li Ústavní soud ústavní stížnosti stěžovatelky, je podle ní namístě, aby zrušil i rozhodnutí předsedy Senátu, a mohla se tak konat nová volební kampaň.

13. Stěžovatelka také navrhla odložení vykonatelnosti napadených rozhodnutí. Hrozí totiž, že budou provedeny volby bez ní, přičemž – bude-li následně její stížnosti vyhověno – bylo by zřejmě nutné opakování voleb za její účasti. Stěžovatelce by tak vznikla újma tím, že se nemohla účastnit „prvních voleb“ a byla by tak znevýhodněna oproti ostatním kandidátům.

Pokud by se pak konala volba a následně by bylo nutné ji opakovat, šlo by o ne hospodárný postup, vedoucí k vynakládání prostředků z veřejného rozpočtu.

14. V posledku stěžovatelka požádala, „*aby Ústavní soud zvážil přednostní projednání věci*“ podle § 39 zákona o Ústavním soudu. Je ve veřejném zájmu co nejdříve postavit na jisto, zda je stěžovatelka kandidátkou ve volbě prezidenta republiky, a mohla tak řádně proběhnout volba.

III.

Vyjádření účastníků a vedlejších účastníků řízení

15. Nejvyšší správní soud ve vyjádření zejména uvedl, že stěžovatelka na jednu stranu kritizuje kvalitu zákona o volbě prezidenta republiky, nicméně zároveň dovozuje, že právě nestanovení počátku lhůty pro podávání kandidátních listin bylo jednoznačným úmyslem zákonodárce. Stejně tak není zcela konzistentní stěžovatelčin argument, podle něhož nestanoví-li zákon výslovně počátek lhůty, pak žádný není, a to v kontextu dalšího jejího tvrzení, že kandidátní listiny nelze podávat neomezeně do budoucna, nýbrž pouze pro bezprostředně následující volbu. Tím stěžovatelka mlčky připouští, že lhůta pro podávání kandidátních listin pro konkrétní volbu nějaký počátek má. Nejvyšší soud trvá na tom, že provedl teleologický výklad čl. 56 Ústavy a zákona o volbě prezidenta republiky; nesouhlasí, že by nepřipustně dotvářel, slovy stěžovatelky „*vytvářel*“ právo či vyplňoval mezeru v právu. Stěžovatelka staví ústavní stížnost jen na svém výkladu zákona, spočívajícím zjednodušeně řečeno na metodě textuální.

16. Dále Nejvyšší správní soud podotýká, že usnesení není založeno na metodě systematického výkladu. Ostatně ani stěžovatelka v řízení před Nejvyšším správním soudem odkaz na systematiku zákona neuplatnila a až nyní se odvolává na její absenci. Snad jedině v tomto směru lze se stěžovatelkou souhlasit a podpořit námitku o nízké legislativně technické úrovni zákona o volbě prezidenta republiky; zákon ohledně volebního procesu jako celku jednoznačnou systematiku nemá, a tuto metodu výkladu tak nelze použít. Ke stěžovatelčině poukazu na čl. 22 Listiny a nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 275/96 Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že výklad, který umožní a ochrání svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti, nelze zjednodušit na pravidlo „*ve prospěch kandidatury*“. Úkolem volebních soudů není jen ochrana subjektivního volebního práva, ale též objektivní zákonitosti volebního procesu.

17. Nejvyšší správní soud také objasnil, že v kontextu zániku mandátů nominujících poslanců „*eufemisticky hovořil o ‚chytračení‘, aniž měl v úmyslu hodnotit motivaci a morální kvality stěžovatelky či poslanců, kteří podali její kandidátní listinu. Těžko hledat výstižnější termín pro pokus uplatnit nominační právo spojené s poslancekým mandátem těsně předtím, než tento mandát vyprší, pro volbu hlavy státu, která zdaleka nebyla vyhlášena*“. Nejvyšší správní soud v posledku navrhl, aby byla ústavní stížnost proti jeho usnesení odmítnuta, případně zamítnuta.

18. Podle vyjádření předsedy Senátu je mimo jiné zjevné, že rozhodnutí o vyhlášení volby spadá do organizačně-přípravného stadia voleb, a i proto je ústavním aktem organizační povahy. Určuje „*toliko*“ konkrétní den volby a zároveň jednoznačně vymezuje počátek volebního procesu *lato sensu*. Rozhodnutí o vyhlášení volby tudíž nezahrnuje potencialitu „*osobního, aktuálního a bezprostředního*“ zásahu do základních práv, neboť takové zásahy jsou pojmově spjaty teprve s akty aplikace práva v jednotlivých fázích volebního procesu. Nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2009 sp. zn. Pl. ÚS 27/09 (N 199/54 SbNU 445; č. 318/2009 Sb.) a usnesení sp. zn. Pl. ÚS 2/21, ze kterých stěžovatelka dovozuje věcnou přezkoumatelnost rozhodnutí předsedy Senátu Ústavním soudem, však vzešla ze specifických okolností. V nálezu

sp. zn. Pl. ÚS 27/09 zánik mandátů poslanců plynul přímo z *ad hoc* ústavního zákona o zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny. V odkazovaném usnesení zase Ústavní soud pouze nevyloučil způsobilost rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny zasáhnout do základních práv nebo svobod jednotlivce a jeho soudní přezkum.

19. Dále předseda Senátu uvedl, že má-li být rozhodnutí o vyhlášení volby prezidenta republiky skutečně rozhodnutím napadnutelným ústavní stížností, měla být stížnost podána ve lhůtě podle § 72 odst. 5 zákona o Ústavním soudu, tedy v subjektivní lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se stěžovatelka o zásahu do svých ústavně zaručených základních práv nebo svobod dozvěděla. Za těchto okolností pak nelze než konstatovat, že doručením rozhodnutí předsedy Senátu by byl den rozeslání příslušné částky Sbírkky zákonů, v němž bylo rozhodnutí vyhlášeno (tj. dne 1. 7. 2022), pročež byla ústavní stížnost proti rozhodnutí předsedy Senátu podána opožděně. Kdyby Ústavní soud neshledal ústavní stížnost opožděnou, podotýká předseda Senátu, že stěžovatelka neuvádí konkrétně, v čem spatřuje zásah do svých základních práv napadeným rozhodnutím. Stěžovatelka nevztahuje tvrzený zásah k rozhodnutí předsedy Senátu, ale ke skutečnosti, že by vyhlášené volby měly proběhnout při vyloučení její kandidatury Nejvyšším správním soudem. Svým vyjádřením stěžovatelka vylučuje závěr o kauzalitě tvrzeného porušení základních práv s rozhodnutím předsedy Senátu – za bezprostřední příčinu označuje usnesení Nejvyššího správního soudu. Předseda Senátu navrhl ústavní stížnost v části, v níž napadá jeho rozhodnutí odmítnout jako opožděnou, popř. jako zjevně neopodstatněnou, nebo ji zamítnout jako nedůvodnou.

20. Ministerstvo sdělilo, že odkazuje na své vyjádření podané v řízení před Nejvyšším správním soudem, které ke sdělení přiložilo. V něm zejména uvedlo, že mu zákon o volbě prezidenta republiky ukládá rozhodnout o odmítnutí registrace kandidátní listiny pouze v případech výslovně stanovených. Zákon však neuvádí, kdy nejdříve může být kandidátní listina podána. Právě chybějící zákonné omezení považuje ministerstvo za klíčové, neboť odmítnutí registrace kandidátní listiny zásadně zasahuje do pasivního volebního práva. Ministerstvo rovněž odkázalo na čl. 22 Listiny a nutnost volit výklad příznivější pro adresáta, v daném případě pro kandidující subjekt. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že v době podání kandidátní listiny nebyla volba prezidenta republiky vyhlášena. Vyhlášení voleb je zejména organizační úkon, nelze mu přiznat obecný konstitutivní účinek ve vztahu k volbám. Řádný termín voleb je rámcově znám ihned na začátku volebního období, na které bude nové zvolení navazovat. Například nikdo nezpochybňuje, že sběr podpisů na podporu kandidatury lze zahájit daleko před vyhlášením volby. V minulých volbách obdrželo ministerstvo kandidátní listiny již před vyhlášením volby. Vždy je odmítlo, nikoli však z důvodu předčasného podání. Předseda Senátu není při vyhlášení volby vázán lhůtou. Povinnost vázat podání kandidátní listiny na vyhlášení volby by tak mohla vést k tomu, že vyhlášovatel bude určovat, kteří zákonodárci budou moci vykonat své právo navrhnout kandidáta na prezidenta republiky, což se nejeví jako vhodná konstrukce i z důvodu právní jistoty kandidátů. Zákon výslovně počítá s tím, že mandát poslance či senátora může po podání kandidátní listiny zaniknout. Senátoři předpokládají, že navrhuje skupina poslanců či senátorů má být aktuální, současná situace však ukazuje, že ani vyhlášení volby takový stav nedokáže zajistit, neboť až po vyhlášení volby se uskutečnily volby do Senátu. Hypotetické úvahy senátorů ohledně časového rámce pro podání kandidátních listin pro volbu prezidenta republiky ve vzdálenější budoucnosti označilo ministerstvo za bezpředmětné. Z označení kandidátní listiny v této věci jednoznačně plyne, že byla podána pro volbu prezidenta republiky v roce 2023.

21. Senátoři ve vyjádření k ústavní stížnosti především uvedli, že je úkolem obecných soudů hledat optimální výklad práva, je-li možný výklad nejasný nebo vzbuzuje otázky. Soud je

oprávněn a dokonce povinen mezery v právu překlenovat; soudem zvolená varianta výkladu práva je nejen ústavně souladná, ale také jediná možná. Stěžovatelka přitom nepolemizuje s ústavností zvoleného výkladu práva. Sama postupuje způsobem, který kritizuje: na jednu stranu tvrdí, že text zákona nezná počátek běhu lhůty k registraci, připouští, že obsahuje mezeru, ale současně chce, aby soudy přijaly poměrně odvážnou myšlenku, že tato lhůta počíná běžet okamžikem, kdy proběhne volba prezidenta republiky. Senátoři citovali usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2012 č. j. Vol 11/2012-63 s poukazem na to, že vůle zákonodárce není metodou výkladu, nýbrž cílem výkladu. Jelikož soudní rozhodování probíhá vždy v podmínkách konkrétní věci, je ve vztahu k právům a povinnostem určitého subjektu možno konstatovat jako vůli zákonodárce to, co nikdy jako jeho vědomá vůle nebylo přítomno; samotný zákon a jeho interpret totiž musejí být moudřejší než zákonodárce.

22. Dále senátoři konstatují, že má-li být politická soutěž, která je založena na přísných vstupních kritériích, férová, nesmí registrační procedury připouštět registraci těch kandidátů, kteří tato kritéria zjevně nesplňují. Úvahu v podobě, jak ji překládá stěžovatelka, tedy v potřebě akceptovat libovolný výklad práva, umožňující vyložit pravidla tak, aby se jakýkoliv kandidát dokázal registrovat, nelze přijmout. Senátoři podotýkají, že politická soutěž nemůže být soutěží v obcházení pravidel. Je v povaze věci, že pojmy senátor a poslanec se rozumí současný senátor a současný poslanec; srovnání s peticemi občanů, kteří jimi jsou stále, není možné. Ústava stanoví pravidlo, že volba se vyhlašuje, a také kdo a kdy ji vyhlašuje. Z toho lze dovodit, že ústavodárce předjímal, že volba a procedury s nimi spojené se budou odehrávat v určitém časovém, procedurálním a institucionálním rámci, přičemž počátkem tohoto časového rámce je její vyhlášení, které sděluje veřejnosti najisto, kdy se volba koná a že se vůbec koná. Z vyhlášení, které předepisuje Ústava, se pak odvozují lhůty jiné, které stanoví zákon. Pravidlo, že poslanec a senátor by měl být poslancem nebo senátorem v období, kdy jsou volby vyhlášeny (tedy mezi okamžikem vyhlášení a koncem registrační lhůty), o kterém stěžovatelka tvrdí, že v zákoně absentuje, tak plyne z prostého znění Ústavy.

23. K návrhu na zrušení rozhodnutí předsedy Senátu senátoři dodali, že je odůvodněn pouze subjektivně pocíťovanou potřebou stěžovatelky odložit volbu prezidenta republiky. Sama však netvrdí, že by vyhlášení volby bylo ke dni, kdy bylo učiněno, neústavní. Podle senátorů je také možno vést úvahu, že ve vztahu k rozhodnutí předsedy Senátu je ústavní stížnost opožděná.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

24. Ústavní stížnost byla podána oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudě. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*), neboť stěžovatelka vyčerpala zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva.

25. Ústavní stížnost byla také podána včas. Předseda Senátu namítá, a senátoři tuto úvahu nabízejí, že ústavní stížnost proti jeho rozhodnutí o vyhlášení volby prezidenta republiky je opožděná. Předseda Senátu však připomíná, že neposkytuje-li zákon stěžovatelce procesní prostředek k ochraně práva, musí podle § 72 odst. 5 zákona o Ústavním soudě podat ústavní stížnost ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se o zásahu orgánu veřejné moci do ústavně zaručených základních práv nebo svobod dozvěděla, nejpozději však do roku ode dne, kdy k takovému zásahu došlo. Předseda Senátu také správně podotýká, že jeho rozhodnutí není aktem aplikace práva, jímž by orgán veřejné pomoci přímo rozhodoval o stěžovatelčiných

právech a povinnostech. Ústavní soud nemá důvod se odklánět od názoru vysloveného v usnesení sp. zn. Pl. ÚS 2/21, neboť rozhodnutí způsobilé zasáhnout základní práva a svobody musí být soudně přezkoumatelné. Za specifických okolností posuzované věci však stěžovatelka ze svého pohledu pochopitelně namítá porušení svých ústavně zaručených práv (ač bez bližší argumentace) mimo jiné rozhodnutím předsedy Senátu až v návaznosti na napadené usnesení Nejvyššího správního soudu. Teprve na základě usnesení Nejvyššího správního soudu se totiž dozvěděla o zrušení registrace její kandidátní listiny pro volbu prezidenta republiky. Nelze opomenout, že ministerstvo k ní se vztahující kandidátní listinu zaregistrovalo. Jestliže tedy zákon prostředek k ochraně práva stěžovatelce neposkytuje, musí stěžovatelka podat ústavní stížnost v subjektivní lhůtě dvou měsíců, případně v objektivní lhůtě jednoho roku. Ze vztahu mezi napadeným rozhodnutím předsedy Senátu a usnesením Nejvyššího správního soudu plyne, že nejpозději okamžikem zrušení rozhodnutí ministerstva o registraci kandidátní listiny se stěžovatelka dozvěděla o tvrzeném zásahu do jejích práv. Subjektivní dvouměsíční lhůta k podání ústavní stížnosti proto byla v tomto případě zachována.

V.

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

26. Ústavní soud není součástí soustavy soudů a nepřísluší mu vykonávat dozor nad jejich rozhodovací činností. Je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy). V řízení o ústavních stížnostech podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy a § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu proto přezkoumává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nebyla porušena ústavně zaručená základní práva nebo svobody. Ostatní vady se nacházejí mimo přezkumnou pravomoc Ústavního soudu.

27. Jádrem sporu je rozdílný náhled účastníků řízení na otázku, zda je skupina poslanců či senátorů v podání kandidátní listiny ministerstvu k registraci časově omezena, nebo nikoli. Zatímco stěžovatelka vyvozuje, stručně řečeno, z absence výslovného zákonného stanovení počátku této lhůty dovolení k podání listiny kdykoli, Nejvyšší správní soud shledal ze smyslu a účelu ústavní úpravy, zákona o volbě prezidenta republiky a souvisejících předpisů počátek této lhůty v rozhodnutí předsedy Senátu.

28. Stěžovatelka tvrdí, že Nejvyšší správní soud se při teleologickém výkladu zákona nezabýval skutečnou vůlí zákonodárce. Ústavní soud má za to, že z komplexních argumentů snesených při výkladu rozhodných ustanovení zákona o volbě prezidenta republiky neplyne dostatečně jasně, že (vědomou) vůlí zákonodárce mohlo být časově neomezené podávání kandidátních listin. Nejvyšší správní soud odůvodnil, že podání kandidátní listiny bývalými poslanci koliduje s principem „vlády na čas“, právy ostatních kandidátů a je i v kolizi s vůbec účelem a smyslem oprávnění skupiny poslanců nebo senátorů – jako zástupců lidu – podat kandidátní listinu.

29. Jak bylo shora (bod 26) uvedeno, Ústavní soud v tomto řízení nevystupuje jako volební soud [srov. čl. 87 odst. 1 písm. e) Ústavy a § 85 a násl. zákona o Ústavním soudu], nýbrž jako soudní orgán ochrany ústavnosti. Proto je jeho úkolem přezkum ústavnosti napadeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a rozhodnutí předsedy Senátu. Z tohoto hlediska Ústavní konstataje, že základní sporné pojmy používané v napadeném usnesení Nejvyššího správního soudu je nutno vykládat ústavně souladně. To konkrétně znamená, že pojem „poslanec“ či „senátor“ je třeba chápat jako osobu, která nabyla podle čl. 19 odst. 3 Ústavy svůj mandát zvolením a popř. jej ještě nepozbyla podle některé z kautel čl. 25 Ústavy. Pouze v případě, že by Ústava přikládala těmto pojmům i jiný, širší význam, bylo by nezbytné za ně (ve funkčním smyslu) považovat i někoho, kdo jimi v rozhodném okamžiku není.

30. Z tohoto hlediska je třeba vykládat i čl. 56 odst. 5 Ústavy a na něj podle čl. 58 Ústavy navazující zákon o volbě prezidenta republiky. Tato úprava rozlišuje dva způsoby podání kandidátní listiny a dvě odlišné skupiny navrhovatelů – občana na straně jedné a určený počet poslanců nebo senátorů na straně druhé. Každý z těchto navrhovatelů má jinou aktivní legitimaci a postupuje při uplatnění svého ústavního (zákonem o volbě prezidenta republiky konkretizovaného) práva jiným způsobem. V opačném případě (nerozlišování) by vznikl problém jejich rovného postavení a rovných možností při uplatnění návrhového oprávnění. Zatímco navrhující občan a jeho návrh podporující petenti se opírají o své právo na účast na správě veřejných věcí v podobě jedné ze složek aktivního volebního práva (čl. 21 odst. 1 a 3 Listiny), poslanci a senátoři se opírají o mandát získaný ve volbách (viz čl. 2 odst. 1 Ústavy).

31. Dalším základním východiskem je pravomoc předsedy Senátu k vyhlášení volby prezidenta republiky zakotvená v čl. 56 odst. 8 Ústavy a konkretizovaná v § 3 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky. Protože v právním státě je i volba prezidenta republiky právně upraveným postupem, jinak řečeno volebním řízením, je nutno z požadavků na takovéto volební řízení vycházet (účastníci, lhůty, procedura, opravné prostředky atd.). Ústavní soud stojí na samozřejmém stanovisku, že takové právní řízení musí mít svůj právně přesně určený začátek (zahájení – viz § 21 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky) a konec (§ 58 téhož zákona). V tomto řízení mají jak poslanci a senátoři, tak navrhující občan (ve smyslu čl. 56 odst. 5 Ústavy) zvláštní postavení. V tomto postavení si z povahy věci musejí (a právní řád jim to musí zaručovat) zachovat svá procesní práva od zahájení do skončení takového řízení.

32. Proto zákon o volbě prezidenta republiky je nezbytné vykládat v těchto ústavních mezích a přihlížet k rozdílům, které spojuje s podáváním kandidátní listiny určeným počtem poslanců, popř. senátorů a navrhujícím občanem. Zatímco v případě poslanců a senátorů právní úprava žádné další požadavky než dodržení lhůty k podání kandidátní listiny nestanoví, v případě navrhujícího občana je tomu zcela jinak. Ze zákona [§ 25 odst. 1 písm. c) *in fine*] a Přílohy č. 1 vyhlášky č. 294/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o volbě prezidenta republiky, plyne, že navrhující musí uvést i datum, kdy bylo poprvé možno petici na podporu jeho návrhu podepsat, zatímco pro navrhující poslance či senátory nic takového stanoveno není. Jinak řečeno (a plyne to z více míst důvodové zprávy k návrhu zákona – srov. tisk č. 631, Poslanecká sněmovna, 6. voleb. období), je to právě proto, že jinak by se tento občan dostal do situace, kdy by např. při vyhlášení volby v nejkratším možném termínu pozbyl reálnou možnost získat stanovený počet podpisů (viz níže body 39 a 40). Ústavní soud připomíná, že v důvodové zprávě je výslovně uvedeno, že *„lhůta pro podávání kandidátních listin je stanovena tak, jak je tomu při všech druhých voleb, aby byl na jedné straně poskytnut dostatečný prostor od vyhlášení volby prezidenta pro kandidující subjekty podat kandidátní listinu a na druhé straně byl dostatečný prostor pro všechny související úkony volebních orgánů a kandidátů“*. Je třeba zdůraznit právě obrat „od vyhlášení volby prezidenta“. Současně však důvodová zpráva výslovně počítá s možností získávat podpisy (navrhující poslanci a senátoři žádné podpisy neshromažďují), a tudíž s jejich uznáním pro volební řízení, ještě před vyhlášením volby, pouze pro navrhujícího občana. To nakonec dokládá i praxe v této volbě v roce 2022.

33. Základní význam má proto určení právního zahájení volebního řízení podle čl. 56 odst. 8 Ústavy a § 3 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky. Z uvedeného plyne, že volební řízení začíná vyhlášením volby předsedou Senátu, a proto dříve kandidátní listinu nelze podat, lze však shromažďovat podpisy oprávněných občanů pro návrh navrhujícího občana. Nikde z právních předpisů neplyne, že poslanci, kteří podpisy neshromažďují, mohou návrh podat dříve, než

je volební řízení zahájeno. Postačí přitom stanovený počet poslanců či senátorů, neboť na rozdíl od prokazování totožnosti u petentů není nikde v zákoně uvedeno, že se tento status prokazuje.

34. Stanoví-li zákon o volbě prezidenta republiky, kdy se nejpozději podává kandidátní listina, a nikoli kdy nejdříve, pak proto, že je to již stanoveno určením dne volby v rozhodnutí o jejím vyhlášení, do té doby právně žádné volební řízení nemůže probíhat, nestanoví-li zákon výslovně, že se na již provedené úkony volebního řízení hledí, jako by byly provedeny v jeho průběhu (tzv. sanace). To plyne právě z § 3 odst. 1 a § 21 odst. 3 uvedeného zákona, čímž je určen rozhodný den (*dies ad quem*), ke kterému se počítají lhůty podle tohoto zákona.

35. Ústavní soud tak konstatuje, že jiný výklad těchto ústavních ustanovení a je konkretizujících zákonných ustanovení by vedl k závěru, že se vyčleňuje v rozporu s ústavními kautelami zvláštní skupina dvaceti, popř. deseti občanů, kteří sice byli v minulosti poslanci nebo senátory, ale která by mohla podat kandidátní listinu pro volbu prezidenta republiky, aniž by musela předložit petici s nejméně 50 000 podpisy jako jiní občané. To by bylo hrubým porušením principu rovnosti při účasti na správě veřejných věcí a v rozporu s čl. 21 odst. 1, 3 a 4 Listiny.

36. Z odůvodnění napadeného usnesení je zřejmé, že závěry Nejvyššího správního soudu (jako volebního soudu) jsou ústavně souladné, navíc ještě zdůrazňující širší ústavní hodnotový základ (princip „vlády na čas“). Argumentace stěžovatelky, která problém zužuje toliko na význam mlčení zákona, proto podle názoru Ústavního soudu nemůže obstát. To se týká i jejího tvrzení o úmyslném pominutí stanovení počátku lhůty pro podávání kandidátních listin, pakliže by jej zákonodárce zamýšlel. Naopak lze na základě argumentu *a minori ad maius* dovozovat, že tím spíše by výslovně stanovil, že je jeho vůlí, aby poslanci nebo senátoři mohli takto významně ovlivňovat volby i po zániku svého mandátu. Lze také poukázat na vyjádření Nejvyššího správního soudu a senátorů k ústavní stížnosti – stěžovatelka si protiřečí, připouští-li, že zákon je nejasný, avšak z jeho nedostatků vyvozuje jasný důsledek.

37. Proto ani nemůže bez dalšího obstát stěžovatelčin názor, že zákonodárce počátek lhůty záměrně neupravil, resp. že je jeho vůlí poskytnout neomezený časový prostor k podávání kandidátních listin; tento časový prostor nadto stěžovatelka nekonzistentně a bez další argumentace omezuje na samo volební období prezidenta republiky (Nejvyšší správní soud k tomu připomíná, že tím stěžovatelka mlčky přiznává, že lhůta nějaký počátek má).

38. Jinak řečeno je podstatné, že den vyhlášení volby (čl. 56 odst. 8 Ústavy) je pro průběh volby (v nejširším slova smyslu) určující. Posuzovaná věc dokládá, že pro konání volby a přehlednost procesu vedoucího k samotnému hlasování je nutno stanovit k určitému časovému okamžiku pomyslnou „dělicí čáru“, která zahajuje volbu v širším slova smyslu a určuje počátek lhůty k podání kandidátních listin. Jde-li o argumentaci § 26 odst. 9 zákona o volbě prezidenta republiky, je třeba uvést, že teprve podání kandidátní listiny (avšak až po vyhlášení volby prezidenta) je onou právní skutečností (tak jako v jiných procesních řádech), kterou se zahajuje registrační řízení. Dané zákonné ustanovení ovšem pamatuje toliko na následky zániku mandátu poslance či senátora po podání kandidátní listiny, neupravuje však následky zániku mandátu před jejím podáním a současně po vyhlášení volby.

39. Pouhou organizační povahou rozhodnutí předsedy Senátu bez dalších právních následků, kterou shledává předseda Senátu i ministerstvo, nutno odmítnout. Jde sice o vrchnostenský (veřejnoprávní) akt s konstitutivními organizačními účinky, nicméně i tak je toto rozhodnutí způsobilé zasáhnout do základních práv nebo svobod jednotlivce [srov. bod 27 odůvodnění napadeného usnesení, a jde-li o rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení voleb do

Poslanecké sněmovny srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 2/21 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou veřejně dostupná z <http://nalus.usoud.cz>]. Stěžovatelka se k tomuto pojetí v ústavní stížnosti výslovně hlásí a napadá také rozhodnutí předsedy Senátu. Naopak ministerstvo na usnesení (nikoli nález, jak chybně uvádí) Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/21 poukazuje zavádějícím způsobem; cituje toliko pasáž, v níž Ústavní soud shledal, že dotčené rozhodnutí prezidenta republiky není právním předpisem (protože jako takové bylo v odkazované věci napadeno), což ale jeho další účinky nevylučuje. Okamžik rozhodnutí o vyhlášení volby prezidenta republiky tak musí mít právní význam pro proces volby (tj. onen konstitutivní organizační účinek), ale i pro uplatnění základních politických práv a svobod občanů, politických stran a politických hnutí, popř. jiných politických sil.

40. V tomto ohledu je mimo jiné podstatné, že načasování rozhodnutí předsedy Senátu nebylo nijak zneužito. Volba nebyla vyhlášena ani nezvykle brzy, ani „na poslední chvíli“. Současné nominující poslanci nepozbyli mandát za nepředvídatelných okolností. Daná věc není v tomto ohledu „hraniční“, a není tak ani nutno přisuzovat nadměrnou váhu kritériu legitimacy navrhujeících poslanců. Na tomto důvodu ani napadené usnesení nezávisí, neboť tímto důvodem je až podání stěžovatelčiny kandidátní listiny ještě daleko před vyhlášením volby prezidenta republiky předsedou Senátu. Proto nelze na základě všech okolností dané věci shledat v nosném důvodu napadeného usnesení ústavněprávní exces.

41. Bylo též mnohokrát judikováno [viz např. nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 21/19 (č. 81/2021 Sb.)], že rozejdou-li se znění (doslovný výklad) právní normy s jejím smyslem a účelem, musí jim slova ustoupit. Nicméně to není stěžovatelčin případ. V posuzované věci ze zákona o volbě prezidenta republiky vše podstatné plyne a nelze proto argumentovat *e silentio*.

42. Uvedenému odpovídá i názor Nejvyššího správního soudu, podle něhož se stěžovatelka ocitá v odlišné (veřejnoprávní) situaci a nemůže jednoduše namítat, že je nucena činit něco, co zákon neukládá. Nenachází se v obvyklém vztahu občana a státu, který je převážně běžný v činnosti správních soudů, ani v soukromoprávním vztahu, v němž se uplatní autonomie vůle. Stěžovatelka tak nemůže „mechanicky“ argumentovat tzv. zásadou legální licence. Stejně tak Nejvyšší správní soud v souladu s ústavním pořádkem usoudil, že je nesprávný názor, že měl být podle čl. 22 Listiny vstřícně upřednostněn výklad směřující k možnosti vykonat (pasivní volební) právo. Tato výkladová zásada připadá v úvahu až tehdy, je-li interpretace práva natolik sporná, že se nabízí několik rovnocenných výkladových variant. V tomto případě byly smysl a účel zákona se zřetelem ke konkrétním specifickým okolnostem věci ústavně souladně vyloženy, a soud tak nebyl v pozici rozhodovat „v pochybnostech ve prospěch“. Nejvyšší správní soud ve vyjádření k ústavní stížnosti (viz výše bod 16) přiléhavě konstatoval, že „výklad, který umožní a ochrání svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti, nelze zjednodušit na pravidlo ‚ve prospěch kandidatury‘. Úkolem volebních soudů není jen ochrana subjektivního volebního práva, ale též objektivní zákonnosti volebního procesu.“

43. Ústavní soud proto považuje za zjevně neopodstatněnou stěžovatelčinu námitku, že Nejvyšší správní soud nezjišťoval vůli zákonodárce a následně neodůvodnil dostatečně, proč podle něj připadá v úvahu toliko jediný výklad zákona. Přisvědčit lze také vyjádření senátorů; stěžovatelka zjevně zaměňuje objektivně-recentní výklad práva se zřetelem k interpretaci (subjektivně-historické) vůle zákonodárce, učiněný na základě objektivních „vodítek“ do Ústavy a zákona vtělených, za domnělou vůli zákonodárce, která podle ní má výsledný výklad určovat. Jinými slovy „skutečná“ vůle zákonodárce ve smyslu, v jakém ji chápe stěžovatelka, je obtížně prokazatelná, je také dílčím objektem výkladu, a sama o sobě bez zřetele ke smyslu

a účelu zákona neposkytuje „automatickou“ odpověď na legitimní výklad práva (srov. známý výrok Gustava Radbrucha „...*das Gesetz kann klüger sein als seine Verfasser – es muß sogar klüger sein als seine Verfasser*“, tedy že „zákon může a dokonce musí být moudřejší než jeho tvůrce“. Viz jeho *Rechtsphilosophie. Studienausgabe*. Heidelberg: C. F. Müller Verlag, 1999, s. 107).

44. Z čl. 22 Listiny bez dalšího neplyne – na rozdíl od mínění ministerstva –, že by orgány veřejné moci musely volit výklad k adresátovi normy natolik vstřícný, že by „automaticky“ zaručoval výkon volebního práva. Naopak, výklad zastávaný Nejvyšším správním soudem chrání práva ostatních kandidátů a svobodnou soutěž politických sil. S námitkou ministerstva týkající se výkladu zákona vstřícně ke kandidátovi podle nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 275/96, jakož i s odlišnými okolnostmi v odkazované věci přítomnými, se Nejvyšší správní soud dostatečně vyrovnal v bodu 18 odůvodnění napadeného usnesení.

45. Zjevně neopodstatněnou je také stěžovatelčina námitka, podle níž ze systematiky zákona o volbě prezidenta republiky neplyne, že by zákonodárce vnímal proces volby jako řízení, které má přesně vymezený začátek a konec, nýbrž upravil jeho jednotlivé části. To totiž neznamená, že by teleologickému výkladu odporoval výklad systematický, neboť ze stěžovatelčiny teze žádné argumenty pro systematický výklad zákona neplynou. Jak poznamenal Nejvyšší správní soud, proces volby nutno chápat také v širším smyslu, nikoli jen jako proces hlasování. Z toho také plyne, že i systematice zákona nutno rozumět v její komplexnosti a brát v úvahu, že zákonodárce upravil její dílčí aspekty, jak je ostatně běžné. Proces volby (v širším smyslu) nutno seznat až ze vzájemné provázanosti jednotlivých hlav a ustanovení zákona, jakož i ze souvislosti s ustanoveními dalších právních předpisů, zejména předpisů ústavního pořádku, a to při zohlednění jejich smyslu a účelu.

46. Ústavní soud shrnuje, že s námitkami stěžovatelky i odůvodněním rozhodnutí ministerstva se Nejvyšší správní soud vypořádal ústavněprávně přijatelným způsobem. Jeho rozhodnutí je dostatečně odůvodněno, soud srozumitelně a logicky uvedl, z jakých skutečností vycházel, jakými úvahami se při rozhodování řídil, které právní předpisy použil, a jak a proč je vyložil. Ústavní soud neshledal, že by napadené usnesení bylo projevem libovůle.

47. Ústavní soud neshledal, že by napadenými rozhodnutími byla porušena ústavně zaručená základní práva nebo svobody stěžovatelky. Proto její ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný. Podle čl. 1 odst. 1 písm. f) a čl. 1 odst. 2 písm. a) rozhodnutí pléna Ústavního soudu ze dne 25. 3. 2014 č. Org. 24/14 o atrahování působnosti (sdělení č. 52/2014 Sb.), tak učinil v plénu, které si tímto rozhodnutím vyhradilo rozhodování o ústavních stížnostech proti rozhodnutím správního soudu ve věcech registrace (§ 89 soudního řádu správního), jde-li o volbu prezidenta republiky, včetně rozhodnutí o odmítnutí těchto ústavních stížností. O návrhu na přednostní projednání věci Ústavní soud samostatně nerozhodoval, neboť mu vyhověl fakticky. Vzhledem k bezodkladnému rozhodnutí o ústavní stížnosti se Ústavní soud již nezabýval návrhem na odložení vykonatelnosti napadených rozhodnutí.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2023

Pavel Rychetský
předseda Ústavního soudu